

7. Verilerin Gizliliğinin Sağlanması, Nesnel ve Dürüst Olunmasına Yönelik Önlemler Alınması

Veri toplama sürecinde etik kuralların ihlal edilmemesi için gerekli önlemler alınmalıdır. Katılımcıların gönüllü olarak araştırmaya katılımı sağlanmalı, gizlilikleri korunmalı ve onayları alınmalıdır.

Örneğin "Ankete katılan tüm öğrencilerin bilgileri gizli tutulacak ve sonuçlar anonim olarak raporlanacaktır."

Veri toplama, araştırmaların temel aşamalarından biridir ve doğru verilerin toplanması güvenilir sonuçlar elde etmek için oldukça önemlidir. Verilerin toplanma yöntemleri araştırmanın amacına, veri türüne ve araştırmanın ihtiyaçlarına göre değişiklik gösterir. Veri toplama yöntemleri **birincil veri** ve **ikincil veri** olarak iki ana kategoride sınıflandırılabilir.

1. Birincil Veri Toplama Yöntemleri

Birincil veriler, araştırmacının doğrudan topladığı ve orijinal verileridir. Bu yöntemle elde edilen veriler araştırmanın özel gereksinimlerine göre toplanır. Anket, gözlem, deney, test, mülakat ve görüşmeler birincil veri toplama yöntemleridir.

2. İkincil Veri Toplama Yöntemleri

İkincil veriler, başka bir araştırmacı veya kurum tarafından daha önce toplanmış olan hazır verilerin kullanılmasıdır. Bu yöntem, genellikle daha düşük maliyetli ve daha az zaman alıcıdır çünkü araştırmacı hazır veri kaynaklarına başvurur. Resmî istatistikler, akademik yayınlar ve raporlar, kurumsal veri tabanları, medya ve haber kaynakları, dijital veri tabanları ve genel ağ kaynakları ikincil veri toplama yöntemleridir.

Dijital veri kaynakları geniş bir erişim imkânı sunarken doğru sonuçlar elde edebilmek için kaynakların güvenilirliğini, güncelliğini ve uygunluğunu değerlendirmek çok önemlidir. Verilerin doğru bir şekilde analiz edilmesi ve kullanılması, araştırmanın başarısı için kritik öneme sahiptir. Dijital veri kaynakları kullanılırken göz önünde bulundurulması gereken önemli noktalar aşağıda verilmiştir:

1. Kaynağın Güvenilirliği

Veriyi sunan kuruluş veya platformun güvenilir olması gerekmektedir. Devlet kurumları (TÜİK, Merkez Bankası vb.), uluslararası kuruluşlar (Dünya Bankası, OECD vb.) ve akademik kurumlar güvenilir kabul edilir. Sosyal medya veya belirsiz kaynaklardan gelen veriler güvenilir olmayabilir.

2. Verilerin Güncelliği

Verilerin ne zaman toplandığını kontrol etmek önemlidir. Eski tarihli veriler, güncel analizler için yanıltıcı olabilir.

3. Verilerin Kapsamı ve Uygunluğu

Verinin kapsadığı zaman dilimi, coğrafi dağılımı ve içeriği araştırma sorusuyla uyumlu olmalıdır.

Örneğin Türkiye genelinde bir analiz yapılmak istenirse sadece İstanbul verileriyle sınırlı kalınmamalıdır.

4. Veri Lisansı ve Erişim Hakları

Verilerin telif hakkı, lisanslama durumu ve paylaşım politikaları kontrol edilmelidir. Bazı dijital veri kaynakları tarafından kullanım izni için belirli koşullar veya ücretler talep edilebilir. Veri kullanılmadan önce verinin kamuya açık olup olmadığı veya araştırmalarda kullanılması için izin alınması gerekip gerekmediği kontrol edilmelidir.

5. Veri Kaynaklarının Referanslanması

Kullanılan verilerin kaynağını doğru bir şekilde referanslamak, akademik veya ticari araştırmalarda önemlidir. Kaynakların doğru şekilde belirtilmesi, etik kuralların ve akademik dürüstlüğün bir gereğidir. Dijital veriler sürekli güncellenebileceği için verinin ne zaman alındığının belirtilmesi de önemlidir. Bu, veri setinin hangi döneme ait olduğunu netleştirir.

6. Veri Gizliliği ve Güvenlik

Veriler kişisel bilgiler içeriyorsa Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (KVKK) gibi yasal düzenlemelere dikkat edilmelidir. Hassas verilerin doğru bir şekilde anonim hâle getirildiğinden emin olunmalıdır. Veri başkalarıyla paylaşılırken orijinal kaynağın gizlilik politikalarına uygun hareket edilmelidir. Özellikle kişisel veya ticari veriler söz konusuysa bu politikalar ihmal edilmemelidir.